

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefón-štev. 74.

Štev. 24.

V Ljubljani, v ponedeljek 31. januarija 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. februarjem pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Sprava.

V narodno-napredni stranki prevladala je popolnoma tista struja, ki sprave noče. To je faktum, s tem faktumom moramo računati in torej moramo, četudi z boleznimi čustvi konstatovati, da pravna akcija dosedaj ni imela zaželjenega uspeha.

Spoznavši to dejstvo in v obrambo zoper nečuvno taktiko najozje »Narodove« stranke, objavili smo v sobotnem listu predloge, katere je katoliško-narodna stranka stavila nasprotnikom za spravo.

Marsikateri naših somišljenikov je gotovo z glavo zmajal, ko je čital, kako daleč je šla katoliško-narodna stranka v popustljivosti. Marsikdo se je vprašal, ali ni s takimi pogoji že daleč prekoračena tista skrajna meja, do katere bi katoliško-narodna stranka sploh smela iti.

Dolžnost naša je, takim in enakim ugovorom nasproti povdarjati, da si je vodstvo katoliško-narodne stranke bilo popolnoma sveto velikanske odgovornosti, katero prevzame nasproti stranki s tem, da se pogodi na temelju takih pogojev. Toda strankino vodstvo je bilo prepričanja, da mora tako postopati, kakor je postopalo, ker je v prvi vrsti ne smejo voditi interesi stranke, marveč interesi celokupnega slovenstva.

Ti vzvišeni interesi pa so zahtevali, da katoliško-narodna stranka zastavi vse sile v to, da se doseže mir in sprava mej Slovenci.

Strankino vodstvo je bilo prepričano, da bo do stališče, ki je visoko vzvišeno nad malenkostnim strankarskim stališčem, našlo pravi odmev v domoljubnih srcih naših somišljenikov, in uverjeni smo, da se v tej nadi ni varalo.

Toda vse prizadevanje katoliško-narodne stranke za spravo bilo je zaman. Na ponudbo sloge in sprave, na ponudbo velikanskih domoljubnih žrtev, dobili smo odgovor, — — toda čemu ta odgovor označevati, ko je itak znan vsakemu domoljubnemu Slovincu, ko ga vsak slovenski domoljub ne le ve, marveč občuti, občuti kot skelečo rano, iz frivolne nagajivosti z nova vsekano slovenskemu rodu od — lastnih svojih sinov!

Toda dovolj o tem. Vprašanje sedaj stopa do nas, ki zahteva odgovor. Vprašanje: Kaj sedaj?

To vprašanje sme katoliško-narodna stranka rešiti jedino le iz jednega stališča — iz istega vzvišenega stališča, iz katerega je spoznala potrebo sloge in sprave v sedanjem za slovenski narod tako kritičnem trenutju, iz stališča koristi in blagra celokupnega slovenstva.

Iz tega stališča je odgovor na zgorajšnje vprašanje lahak: Smer vsega političnega delovanja katoliško-nar. stranke bodi v bodoče obrnjena na to, pripraviti v narodu pot do sloge in sprave.

Vsak, ki ima dobro voljo, bodi pri tem domoljubnem delu dobro došel zaveznik.

Katoliško-narodna stranka mora se v bodoče obračati do vseh dobrih Slovencev, po slancev in neposlanecv, z domoljubnim vabilom na skupno delo za duševni in gmotni napredek slovenskega naroda!

V obrambo.

Znano nam je, gospod urednik, da zvesto opazujete razvijanje naše organizacije in da ste vselej njen zvest zagovornik, kakor ste zagovornik gospodarskih organizacij sploh.

Zato trdno upamo, da nam daste nekoliko prostora v svojem cenjenem listu v obrambo časti in poštenja naše kmetijske zadruge in pa zato, da ljudje, ki poznajo našo organizacijo le od nasprotne strani, izvedo jedno, dve . . . , da si ustvarijo po tem lastno sodbo — ako imajo še kaj samostojnosti — o gospodarskih zadrugah, in da izvedo, kdo goljufa slovensko javnost z — obrekovanjem.

Z našimi domačimi nasprotniki, — katerih je neznatno število brez vse moči in veljave — ali pa z nasprotniki iz bližnje okolice, se nečemo prekljati, ker pripoznamo, da ne morejo presojevati delovanja gospodarskih zadrug trezno, in pa tudi toliko vpliva nima njihovo govorjenje, da bi nam moglo količkaj škoditi.

Svoje poštenje moramo braniti proti tajniku i ravnatelju kmetijske družbe v Ljubljani g. Gustavu Pirceu!

Tukaj nekoliko zgodovine!

Takoj v začetku ustanovljenja naše zadruge je bil g. Pirc — in po njem c. kr. kmetijska družba — nasproten zadrugi in ravnatelj g. Pirc je jednemu odborniku dejal, da je to strankarsko početje, in na njegovo oporekanje še zabelil, da ne vé, komu služi. Seveda ne priznava g. Pirc nikomur kaj soli v glavi razun sebi, ali pa, da bi kdo iz drugih namenov kakor iz strankarskih t. j. sebičnih še hotel služiti narodu, pred vsem kmetijskemu ljudstvu, tega menda ne more pojmiti.

Pa idimo dalje!

Prvo leto, t. j. jeseni l. 1896 je gosp. Pirc vender prodal 2 vagona gnojil naši zadrugi — gotovo brez sebičnega namena. Spomladi l. 1897 pa semenske detelje ni hotel prodati, češ, da za-

druga ni član kmetijske družbe, kar pa tudi je seni ni bila.

Tako je nas spravil v zadrego, bil pa še vsaj toliko mištljiv, da je pisal, kje se dobi čista detelja.

Na posamezne »krilate« besede iz ust gosp. Gust. Pirca, ki jih je nam prinesel ta in oni, nečemo reagovati — ne zdi se nam vredno, pač pa na sledeče:

Združene češke tovarne Thomasove moke so celo l. 1897 oznanjale v slov. listih, da prodajajo Thomasovo moko naravnost iz Bubenča pri Pragi. Upali smo, da se bomo vsaj letos izognili g. Pirca in dobili gnojilo naravnost.

Pišemo v Prago.

Pa glej ga šmenta! Mi smo obračali, g. Pirc je bil pa že obrnil! Namesto ponudbe nam pišejo, da ima na Kranjskem kmetijska družba izključno pravico prodajati Thomasovo moko in da so ji naročili, naj nam pošlje ponudbo, kar se je tudi zgodilo.

Kmetijska družba nam je ponudila vagon žlindre za 271 gl. na kolodvoru v Ljubljani, mej tem ko je svojim članom na drobno prodajala po 2 gld. 60 kr. 100 kg. Seveda se je nam precej pokadilo. Lahko pa bi bili dobili gnojilo posamezni člani kmetijske družbe, kar pa zopet nismo hoteli.

Kartel med češkimi tovarnami in našo sl. c. kr. kmetijsko družbo je bil sklenjen t. j. vsem neudom kmet. družbe, katerih je v deželi še vedno večina, se je gnojilo podražilo.

Naše stališče ni bilo prijetno. Prekljati se s kmetijsko družbo t. j. z g. Pircem, se nam tudi ni kazalo, saj še menda pomnite, kako oblastno se je bil g. Pirc obregnil — prav kakor on zna — v uredniške listnici »Kmetovalca«, ko je neki »sitnež« bil malo pogodrnjal zaradi kartela. V isti listnici smo izvedeli, da se nihče nima v zadeve kmetijske družbe vtikati, ker je to njena notranja zadeva itd. — Sicer je pa ta notranja stvar kmetijske družbe tikala se vse dežele. Skoro bi bili morali priti s ponižno prošnjo do gospoda Pirca za nekaj gnojila, ako ne bi bili našli družega pota.

Po posredovanju dunajskega veletržca, s katerim smo bili že prej v zvezi, posrečilo se nam je dobiti 3 vagona Thomasove moke po 275 gld. — franco kolodvor v Dobropoljah t. j. za 20 gld. vagon ceneje, kakor od kranjske kmet. družbe. Brez kartela bi bili dobili gotovo ceneje. Veseli smo pa bili, da smo se rešili iz zagate vsaj tako, da nam ni bilo treba prejemati milosti iz g. Pircevih rok. Namesto kajnita smo vzeli 1 vagon žveplenokislega kalija. Prodajali smo po 2 gld. 90 kr. kvintal t. j. z dobičkom 10 kr., ker nas voznja s kolodvora tudi nekaj stane.

Vsa stvar bi bila v redu, čeprav smo morali kakih 100 gold. več dati za gnojilo, kakor če bi ne bilo kartela. Dobili smo Thomasovo moko z 19% fosforove kisline, ker je z manj odstotki iz onih tovaren ni bilo dobiti in je tudi nismo iskali.

G. Pirc je pa menda v Salendrovih ulicah čakal in čakal naročila naše zadruge na gnojilo

in ker ni bilo nič, ga je jezilo; ko pa izvé, da prodajamo Thomasovo moko, katere pri njem sevé nismo kupili, ni mu moglo iti v glavo, kako bi mogla naša zadruga dobiti gnojilo tam, kjer s tovarnami kartelovana kmetijska družba.

Ni imel miru. Namesto, da bi se najprej pričal, kakšno gnojilo prodajamo, krenil je na pot — obrekovanja, da ne rečemo kaj hujšega, na pot, katera g. Pirca gotovo ne prinese časti.

V Ljubljani je izgovoril pred nekimi osebami sledeče: Kmetijska zadruga v Dobré-poljah vedoma goljufa ljudi. Ona prodaja 3% slabšo Thomasovo moko za 19% in veliko dražje kakor kmetijska družba. Tako je nas obdolžil goljufije in odiranja.

Kako smo goljufali in odirali, povedali smo zgoraj.

Navzlic takemu obrekovanju od strani odličnega moža ne moremo ostati mirni. Svoje poštenje in svojo čast, edino kar premoremo, ne pustimo si jemati od nikogar. Naj se nam očita strankarstvo, to nas ne spravi iz ravnodušja, toda za svoje poštenje se moramo potegniti.

G. urednik! Tu Vam pošiljamo pisma, iz katerih izprevidite, da smo kupili res 19% Thomasovo moko, katero smo prodajali kvintal po 2 gl. 90 kr. t. j. za 20 kr. ceneje, kakor bi jo bili mogli, ako bi jo bili kupili pri kmetijski družbi.

Iz vsega postopanja g. Pirca izprevidimo, da so mu slobodne kmetijske zadruge trn v peti kakor vsem navadnim prekupovalcem, da jim nasprotuje z vsemi sredstvi, s sredstvi, kakorsnih bi se moral sramovati on, kot pošten slovenski mož.

Pri tem našem zagovoru nas je vodila edino obramba našega poštenja, drugih namenov nimamo. Ako bo pa g. Pirc kot ravnatelj in tajnik c. kr. kmetijske družbe še dalje takó nerodno manevriral proti zadrugam, izgubil bo marsikdo simpatije za c. kr. kmetijsko družbo.

Gibanja za slobodne kmetijske zadruge v naši deželi ne vstavi nihče več. Že precej časa opazujemo slovensko javnost in iz lastne skušnje vemo, da se še nobena ideja med kmetijskim ljudstvom ni takó hitro in splošno razširila, kakor ideja lastne samopomoči potom kmetijskih zadrug. In to je prav! To idejo bomo širili povsod in vselej, za njo se bomo borili vsikdar in proti vsakomur.

Somisljeniki! Naša zastava bodi: Nesebična ljubezen za ljudstvo! Naš ščit: Poštenje!

Tako oboroženi: Naprej!

V Dobrevoljah, dne 26. prosinca 1898.

Fr. Žnidaršič, Fr. Jaklič, J. Stupnik,
načelnik, namestnik, upravitelj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. januarija.

Glasovi o dr. Ebenhochovem predlogu.

V sobotni številki smo v uvodnem članku povedali, da je gorenje-avstrijski deželni zbor na predlog posl. dr. Ebenhocha pozval vlado, naj se spremené sedanje jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. Povedali smo tudi, da je takoj drugi dan po tem dogodku ves liberalno-nacionalni svet zagnal krik, da je sedaj večina razbita in da so torej slovanski zastopniki v državnem zboru ob svoje nemško-katoliške zaveznike. Tudi mi smo v omenjenem članku izrazili nekoliko besedij proti utemeljevanju posl. dr. Ebenhocha, ne tako pa proti resoluciji sami in torej nismo mogli uvideti tega, kar trobijo v svet nekatera nemško-nacionalna glasila. To našo misel potrjujejo sedaj tudi nekateri drugi slovanski in nemški listi, in mej temi, kar je velepomembno, celo ultranacionalni »Grazer Tagblatt«. — Ta list se namreč v obilni meri huduje nad nacionalci v gorenjeavstrijskem deželnem zboru, ker so priznali zakonito veljavo jezikovnih naredb s tem, da so glasovali za resolucijo posl. dr. Ebenhocha. Glasovali so namreč, kakor zgoraj razvidno, zato, da ostanejo jezikovne naredbe tudi nadalje v veljavi, le da jih mora vlada primerno spremeniti. Popolno isto mnenje kot mi, izraža češki »Hlas Naroda«. Češki politiki, piše ta list, nikakor niso pravilno ravnali, ko so napovedali razpad desnice. Pred očmi moramo imeti kritičen položaj, v katerem se nahajajo

nemški konservativci, spoznati moramo, kolika nevarnost jim preti na domačih tleh, in potem tudi presojeti njih delovanje. Ali ne nahajamo tudi drugih nasprotij v desnici? V načrtu mladočeške stranke nahajamo gotovo več točk, s katerimi se ne strinjajo popolnoma nemški konservativci, in vendar jih to ni oviralo, da so se zjedini v državnem zboru z Mladočehi. Čemu bi torej malenkostna napaka katoliške ljudske stranke, ako jo sploh smemo imenovati napako, ki se je storila v najskrajnejši sili vsled neznosnega pritiska od nemško-nacionalne strani, dala že povod k razdruženju. — V ime štajerskih konservativcev pa izjavlja »Grazer Volksblatt« najprej, da se štajerski konservativci nikdar ne bodo ločili od starih in zvestih zaveznikov ostalih alpinskih deželâ in torej o kakem razdruženju katoliške ljudske stranke sploh ne more biti govora, potem pa nadaljuje: »Nadalje bodo pa štajerski konservativci tudi neomajano vztrajali pod zastavo, na kateri je zapisano: dober katolik in dober Avstrijec. Hodili bodo z onimi, ki se ravnajo po geslu: Vsakemu svoje pravo na verskem, nravnem, političnem, narodnem in gospodarskem polju... Naše geslo je kratko in jedrnat, kot popreje, »Dajmo Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi narodu, kar je njegovega.« — Gotovo zlate besede, ki pojasnijo ves dvom v tej kočljivi zadevi.

Sprava na Češkem. Akoravno tudi s Češkega ne moremo pričakovati poročila o dognani spravi mej ondotnimi Čehi in Nemci, vendar pravna akcija tu ne počiva tako kakor pri nas na Kranjskem, marveč se dela še nadalje v dosego tega namena. Po zadnji seji češkega deželnega zbora so se sošle kurije k volitvi komisije, ki se bo pečala s predlogoma posl. Buquoy in Schlesinger. Skupina veleposestnikov je izvolila kneza Lobkovica, Vitaseka, grofa Zedtwitza in princa Schwarzenberga, kmečka skupina Brzorada, Pacaka in Hosorko, mestna pa Herolda in Kaizla. Ostali mandati so se prepustili nemškim skupinam, izvolitev 12 članov iz plenuma se pa izvrši v jutrišnji seji. Nemci do sedaj še niso naznanili v tem oziru nikakega sklepa in je mogoče, da ne nominujejo v to komisijo nobenega zastopnika. Spravo v tesni zvezi je tudi napovedana sprememba jezikovnih naredb. »Politik« objavlja tabelo, iz katere je razvidno, da bi Čehi več pridobili po novih naredbah, kakor pa Nemci. Čeških okrajev, v katerih se nahaja 20 odstotkov Nemcev, je na Češkem 120, mej tem ko je nemških z enakim odstotkom Čehov le 79. V teh dveh številkah so pa tudi uvrsteni samo češki, oziroma samonemški okraji, kajti v prvih je nad 3,253.000 Čehov in le 87.000 Nemcev. Nemci toraj baje ne bodo zadovoljni s tako razdelitvijo.

Važen uspeh ruskega poslanika pri sultanu. V soboto so objavili razni listi zanimivo vest iz Carigrada, ki naznanja, da so Bospor in Dardanele odprti zanaprej tudi ruskim vojnim ladijam, kar je bilo dosedaj prepovedano, in so smele skozi to ožino le manjše trgovske ladije. To se je toraj zgodilo vsled dolgotrajnega prizadevanja ruskega poslanika, ki sme ponosen biti na ta uspeh. Rusija sme sedaj s svojimi vojnimi ladijami, kar jih ima v Črnem morju, pomnožiti svoje brodovje v Vzhodni Aziji. Da je to velikega pomena, se lahko sklepa iz tega, ker sta pred nekaj dnevi Angleška in Japonska opominjali sultana, naj nikar ne privoli v to zahtevo, dobro vedoč, da jima sicer ni pričakovati najboljšega. Anglija sicer prekosi s svojim brodovjem rusko moč na morju, vendar pa Angleži neradi porabijo vso moč v Aziji, ko jo potrebujejo tudi drugje.

Angleži v Abesiniji. Minule dni je oddal angleški državni podtajnik Curzon jako važno izjavo, po kateri si bodo Angleži ustanovili na dvoru neguša Menelika redno zastopstvo. Ta izjava je presenetila marsikoga, ker je to nekaj dokaz, kolik vpliv ima Anglija v Egiptu in pri negušu samem. Vsakdo je pa tudi prepričan, da je prijateljska zveza z Abesinci za Angleže velikega pomena. Pri tem pa nihče ali vsaj marsikdo ni pomislil, kaj so morali Angleži za to ugodnost žrtvovati. To nam sedaj pojasnjuje »Manchester Guardian«, ki je često prav dobro poučen o takih razmerah in ki pravi, da znajo Angleži tudi dati, akoravno po navadi najraje samo jemljejo, ako tako zahtevajo razmere. Za to ugodnost

so odstopili Angleži negušu Meneliku ne samo Somali-deželo, marveč so priznali pokroviteljstvo Abesinije nad svojim ozemljem do Zeile. Kralj Menelik je s tem precejšnjim prirastkom gotovo zadovoljen, ker si je poleg tega zagotovil že davno zaželjene postojanke ob morju brez vsakih večjih naporov. Cena za pridobitev naklonjenosti na Menelikovem dvoru torej ni neznatna, vendar pa imajo vsled tega Angleži precej koristi, ki konečno upravičijo tudi ta korak. Menelika se jim sedaj ni bati, ker so si svesti njegove nevtralnosti.

Cerkveni letopis.

Kakor poročajo nekateri listi, snide se konzistorij začetkom prihodnjega meseca. Drugi pa vedo povedati, da ga skliče sv. Oče ob 20letnici svojega papeževanja. Tedaj pričakujejo mnogo romarjev. — Zdravje sv. Očeta je prav povoljno vkljub naporom pri raznih vsprejemih. — Za poživljenje cerkvenega duha na Ogorskem izdelal je skrbni sv. Oče natančen in obsežen načrt, in upa, da se bo dal izvesti v kratkem času.

Ko je msgr. Touchet, škof orleanski, nedavno predložil sv. Očetu uspeh 113 sej glede kanonizacijskega procesa device orleanske, dejal je papež začuden: »In pri vseh teh sejah ste vi sami predsedovali? To je bilo res velikansko delo.« »Sv. Oče«, odgovoril je škof, »hotel sem s tem najprej vso zadevo pospešiti, vrh tega pa sem žele osebno se prepričati o heroičnih čednostih in čudežih device Orleanske. In zdaj, ko Vaši svetosti predlagam te dokaze, izjavljam kot škof, da se Jeanne d'Arc, ta velikanski pojav krščanstva, da le primerjati s Katarino Sijensko, ki se lahko imenuje Jeanne d'Arc papeštva.« K sklepu rekel je papež: »Vaši želji, monseigneur, naj se ugoti. Vaša zadeva obravnavana bo pred 277 kanonizacijskimi procesi, kateri so sedaj na vrsti.« Tako je sv. Oče storil, da je ta proces za celih 30 let bližje svojemu koncu.

Na gregorijanski univerzi v Rimu uči 25 profesorjev. Predavanja iz bogoslovja posluša 666 poslušalcev, kanonično pravo 92 in 309 modroslovje. Nemcev iz Avstrije, Nemškega in Švice je 232, Ogrov 14, Poljakov 53 in 12 drugih Slovanov iz Avstrije.

Kardinal Agliardi bil je dalje časa hudo bolan. Lotila se ga je influenza. Sedaj je že okreval, vendar so mu zdravniki prepovedali naporno delo.

Leta 1891 sklenilo se je na grško-katoliški sinodi v Levovu marsikaj lepega. Sveti Oče potrdil je te sklepe in lani brali so jih na sinodi ter strogo naročali, da se naj vsakdo po njih ravna. Od slej naprej obvezani so vsi gr. kat. duhovniki moliti brevir pod grehom. Zato pa je treba jednotnega brevirja. Le malokateri so preje molili brevir, drugi niso mislili, da so k temu obvezani. — Praznik Sv. R. T. praznuje naj se ravno tako veličastno kakor v latinski cerkvi ter o gotovih dneh Najsvetejše izpostavi. Sploh naj se temu presv. Zakramentu skazuje večjo čast ko dosedaj. Dalje zapoveduje sinoda, da se napravi jednotna pesmarica za ljudstvo. Priporoča češčenje Marije, Matere Božje, ter zabičeva duhovnikom, naj store kolikor mogoče veliko v povzdigo njenega češčenja z različnimi pobožnostmi, bratovščinami in romanjem k njenim svetim krajem. Prepoveduje se pa romati v dva razkolniška kraja, kamor so dosedaj kaj pogosto zahajali tudi katoličani. Sviri pred češčenjem nekega domnevanega svetnika, Janez Novi, o katerem nikdo ne ve nič gotovega. Sv. misijoni obhajajo naj se pogosto, pa ne samo »zoper žganje«, kakor dosedaj, marveč v splošno povzdigo krščanskega življenja. Troramni križi (s tremi prečkami) naj se odpravijo in rabijo samo latinski. Mašne obleke so: bela, rudeča, zelena, vijoličasta in črna. Rudeče oprave pri pogrebih naj se ne rabijo. Vsakih 5 let naj se vrši kanonična škofovska vizitacija. »Dekan, to je oko škofovo«. Župniki naj pazijo, da se med ljudstvo ne razširjajo knjige nasprotujoče veri in nravnosti. Jako važno! Duhovniki se smejo še vedno ženiti, vendar naj predstojniki bogoslovcev na srce polagajo vzvišenost devišstva pred zakonom zlasti ozir duhovnika. Brade duhovniki ne smejo nositi. To so nekatere določbe gr.-kat. sinode. Tudi druge napravljene so v strogo cerkvenem duhu. Dal Bog, da se te določbe tudi dejanski izvrše v prid grško-katoliške cerkve.

Angleška svetopisemska družba natisnila je 151 milijonov sv. pisem v različnih jezikih. Samo na Madagaskar poslala jih je 250.000

V Peru prišli so v novi ministerski svet sami vrli katoličani. Vse šole v Limi izročile se bodo don. Boskovim Salezijancem.

Nemški cesar prisilil je Kitajce, da so dali zadoščenje za umorjena katoliška misijonarja. Mandarin tiste pokrajine in še nekaj drugih je odstavljenih. Morilci v preiskovalnem zaporu. Misijonarjem morali so povrniti storjeno škodo na imetju in posestvu, vrh tega pa morajo zidati katoličanstvom tri cerkve. Lepšega zadoščenja si pač misliti ne moremo. Protestantski cesar poteguje se tako krepko za katoliške misijonarje! Naj ima pri tem morebiti tudi svoje postranske namene, a gotovo je, da državam, ki se štejejo med katoliške, tudi postranski namen ni podpirati misijone, kaj še le glavni! Et nunc, reges, intelligite, erudimini, qui iudicatis terram!

Leta 1822 ustanovilo se je v Lionu na Francoskem društvo za razširjenje sv. vere. Tu društvo podpira 400 misijonov in ima svoje ude po celem svetu. V dokaz velikanskega delovanja tega društva nekaj števil.

Leta 1823 znašali so dohodki	22.915	frankov.
» 1833	354.345	»
» 1843	3.562.088	»
» 1853	3.935.149	»
» 1863	4.788.496	»
» 1873	5.522.175	»
» 1883	6.370.516	»
» 1889	6.541.918	»
» 1896	6.332.686	»

izdatki tega leta 6.440.028 frankov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. januarija.

(»Narod« v dvojni službi.) »Narod« se je silno razkoračil nad dr. Ebenhochom zaradi njegovega predloga o jezikovni naredbi. Mi smo o tem izrekli že svoje mnenje, nasproti »Narodu« pa moramo vendar le omeniti, da se mu njegov gnjev nad Ebenhochom, ker se je baje združil z nemškimi liberalci, kar nič ne poda toliko časa, dokler on na vse kripnje vzdržuje doma zvezo »Narodove« stranke z nemškimi liberalci, ki pri nas niso nič boljši, kakor v Gorenji Avstriji. »Narod« že dolgo opravlja dvojno službo. Na zunaj se bi rad kazal narodnega i slovanskega in zato objavlja take članke, kakor v soboto o Ebenhochu, doma pa spletkari z vsemi zvijačnostmi, da bi vkljub razdivjanosti nemškega liberalizma vendar le še ohranil Tavčar-Schwegelovo nenaravno in zato od vseh Slovencev že opetovano tako slovesno obsojeno zvezo.

(»Voditelj«.) nov znanstveno-bogoslovni list, bo izhajal kot četrtletnik za sedaj na štirih polah. Cena mu bo 1 gl. 20 kr. Ker za druge stroke Slovenci imamo že dokaj listov, pečal se bo nov list izključno z bogoslovnimi vedami ter bo tako med slovenskim časopisjem zavzel mesto, ki je doslej bilo prazno. Obdeloval bo vse bogoslovne stroke, le čisto homiletične reči (pridige) in nabožne spise bo opustil, ker za to imamo že tako dobrih listov. Poleg teoretičnega dela bo obravnaval tudi praktična dušnopastirska vprašanja, da bi tako ustrezal veliki večini slovenske duhovščine. Prav zato se tudi obračamo na veleč. gg. dušne pastirje, da bi listu določili praktičnih podatkov iz svoje izkušnje. Prva številka izide koncem sušca, rokopisi naj bi se torej doposlali vsaj do konca svečana. Naročnino in rokopise sprejema Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru.

(Za slogo.) Mestni odbor v Škofji Loki se je izrekel za slogo ter z veseljem pozdravil akcijo za spravo. O tem svojem sklepu je obvestil poslanca dr. Ferjančiča in Globočnika.

(Imenovanje.) Predsedstvo finančnega ravnateljstva za Kranjsko je imenovalo kanclista J. Finka oficijalno in Ferdinanda Ungerja kanclistom.

(Iz mestnega šolskega sveta.) Reši se več prošelj za pripoznanje starostnih doklad in se prizna mestnemu nadučitelju Franu Raktelju šesta, mestnemu učitelju Janku Janežiču in mestni učiteljici Avgusti Mattanovičevi pa tretja službeno starostna doklada, prvemu od 1. januarja letos, drugemu od 1. oktobra lani, tretji od 1. decembra lani. Sklene se šolskim vodstvom priporočiti nakup

Hözl-ovega Stenskega zemljevida »Palestine«, katerega je za slovenske šole priredil prof. Orožen.

(V pospeševanje vinoreje.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo 500 gl. podpore za poučne kurze o požlahtnjevanju trt in za premije vzornim vinorejcem.

(Okrajna bolniška blagajna) je torej post tot discrimina rerum srečno priplula v mirnejše pristanišče rednega poslovanja. Mestni magistrat je namreč ugovor, ki so ga gg. Rohrman, Kolman, Štamcar, Čuden, Kosak (!) in nekateri drugi vložili proti dopolnilnim volitvam z dne 26. decembra p. l., kot neutemeljen zavrnil in potemtakem potrdil, da so se volitve popolnem v redu vršile. »Narodovo« hujskanje proti krščanskim socialistom ni torej to pot nič pomagalo; »ban Kregarovič« je volitve pravilno razpisal in dasi po »hrvaško« vendar tudi pravilno vodil. Kampagna v blagajni je s tem zaključkom menda dovršena. Vkljub vsestranskim zaviram in spletkam si je krščansko-socialna stranka ta važni zavod priborila in bo sedaj njena skrb, da opraviči z raznimi prepotrebni reformami zaupanje svojih pristašev in prepriča zaslepljene nasprotnike, da ni taka, kakoršno jo je često slikal »Narodovo« poštenjakovič. — V petek imel je načelniški odbor svojo redno mesečno sejo, ki je bila, kakor se nam poroča, v mnogih ozirih prav zanimiva. Načelnik gospod Kregar je poročal o zborovanju kranjsko-istrsko-tržaško-dalmatinske zveze bolniških blagajn, ki se je 30. decembra l. l. v Trstu vršilo. V kratkih besedah je naslikal trdo borbo, ki so jo le-tam bili slovenski delegatje z laškimi »tovariši«, ki so bili bankerotni blagajni v Piranu za to leto namenili samo — 2000 gl. posojila in svojo zahtevo utemeljevali z razlogom, da »zveza« novega posojila ne sme odročiti, ker gre sicer 1000 že prej posojenih goldinarjev tudi — rakom žvižgat! Toda slovenska delegacija ni kakor za Kleinovih časov kar lepo prikimala, ampak je nenasitnim iredentovcem energično zobe pokazala in posojilo odklonila. Ako se uvažuje, da je »zveza«, ki jej načeljuje famozno ravnateljstvo znane zavarovalnice proti nezgodam, laškim blagajnam že toliko novcev v žepo vteknila, da se pa te vkljub temu po največ vsled slabega gospodarstva ne morejo ali bolje nočejo rangirati, ker špekulirajo na polne kase dobro vrejenih in skrbno vodjenih slovenskih blagajn, potem se mora taktika naših delegatov gotovo odobravati. Sicer pa je vpoštovati tudi to, da Slovenci pač nimamo povoda, da bi z denarjem, ki se ga največ po naših deželah nabere, še dalje pitali svoje narodne sovraze. — K sklepu seje baviti se je bilo odboru še z neko prošnjo blagajnika Branketa, ki je obudila po jedni strani splošno ogorčenje, po drugi pa tudi občno veselost. Mož je namreč odboru predložil račun o stroških, ki so mu bili narasli vsled njegove agitacije — proti sedanjemu odboru samemu. On je torej prosil, naj mu odbor povrne insercijske stroške za ono znano, strupeno, proti krščansko-socialnim odbornikom naperjeno »Poslano« v »Narodu« in naj za njega plača kazensko-zagovorne stroške in celo kazensko globo, ki si jo je naklonil pri okrajnem sodišču vsled hujskanja proti gospodom Kregarju, Breskvarju in dr. Brejcu! Skratka stroške Branke-Malovrhove kampane proti krščansko-socialnim odbornikom naj bi sedaj izključno krščansko-socialni odbor še — honoriral! To je tako cinično zahtevanje, da ga je zmožen samo pravi pravcati komedijant. Seveda je odbor možu posvetil tako, kakor se mu je spodobilo.

(Iz Starega Trga pri Ložu.) 30. januarija: Danes smo pokopali tukajšnjega gosp. notarja Franca Strašeka. Bolehal je dalj časa in umrl v 41. letu. R. l. P.

(Srečolov) je finančno ministerstvo dovolilo kmetijski podružnici v Lescah v društvene namene.

(Židovska skrb za katoliško cerkev na Primorskem.) S Primorskega: Uboga Primorska! Tukaj živi večji del slovanskega naroda in ta narod uničiti, gospodarski in politični, pomaga malo in veliko. Na tem delu je udeležen zadnji raztrgani in umazani čožotski ribič, ki se je stradaljoč privlekel sem iz beneškega močvirja in našel tukaj kruh, in pa največji mogotec, ki meče tisočake v naročje »merodajnim faktorjem«, da le-ti zatirajo in tiščijo k tlom sistematični ubogi

slovanski rod. Mej obema tema činiteljema pa drvi druhal židovsko-progresovske in socialno-demokratske armade, ki s svojim krutim orožjem nima drugega cilja pred očmi, kakor uničiti slovanski rod, uničiti za vsako ceno. Posebno vrlo služi temu smotru židovsko časopisje, čegar predali so vedno polni najdrznejših podlosti, merečih na uničenje slovanske narodnosti v Primorju. Zlasti je tržaški »Piccolo« pravo odkladišče tacih predrznosti. Ta list, ki živi od deloma zaslepljenih in deloma fanatičnih pristašev italijanske ideje, ki premore svojih 15.000 stalnih odjemalcev, ta list stori za denar vse. V tem listu se nahajajo najoriginalniši viri za uničenje Slovanstva, seveda plačani. Ta list si ubija noč in dan glavo, česa bi še izumil, s čemer bi se dalo še radikalneje in še hitreje streti slovensko narodnost na tržaškem ozemlju. Tako obdeluje zdaj snov, kako bi se dalo naseliti za Trst in Istro dovolj italijanske duhovščine, katera naj bi čim prej poitalijančila slovensko prebivalstvo. In v svoji krivonosi nizkosti si celo drzne do prestola škofa tržaškega monsignora Šterka in mu skuša udahniti misel, kako dobro bi bilo in česar ni hotel storiti msgr. Glavina, ako bi pozval kakih 30 laških duhovnikov iz Tridenta semkaj, da bi izvrševali tu iredentistiški posel. To podjetje pa naj bi podpirala zavoda sv. Justa in Nazarija in nekaj bi dala iz »svojega« — »Lega nazionale«. Tacih grdobj je zares zmožen le brezverski židovski špekulant, ki išče sredstev svojemu zaslužku celo pred čistim prestolom škofovske oblasti! Meni morda, ako se nahaja nekaj »vrlih«, za italijansko narodnost vnetih »katolikov« okoli »Amica«, zakaj bi se jim v mišljenju ne pridružil še jeden več, in če bi bil ta tudi sam škof tržaško-koperski! Toda ta sodrga računa slabo, ako meri svoje črno obzorje z visokim obzorjem vzvišenega in pravičnega cerkvenega vladike. Za plačilo dela ta druhal in plačilo, pravo plačilo bode prejela, ako Bog nebeški ni še popolnoma zapustil svojega vernega naroda slovenskega!

(75.000 kron) je glavni dobitok princ Evgenove spominske loterije. Opomnimo, da je žrebanje že dné 11. februarija.

Društva.

(Občni zbor »Slov. kršč. socialne Zveze«.) kakor se bo to potrebno društvo nazivalo v bodoče, se je vršil večeraj dopoludne v »Katol. domu« ob nepričakovano obilni udeležbi. Ker nam je o tem obljubljeno obširneje poročilo, povemo le, da je zbor z velikim navdušenjem vzel na znanje poročili tajnika in blagajnika, sklenil spremembo pravil in izrekel odboru, posebno pa dosed. načelniku g. K. Pollaku, ki radi premnogih opravkov ne more več prevzeti predsedništva, najtoplejo zahvalo. Novi »Zvezin« načelnik je dosedanji njen blagajnik, g. H. Zalesjak. »Slov. kršč. socialna zveza« vivat, floreat, crescat!

(Zabavni večer kat. društva za delavke) se je sinoči dobro obnesel. Petje in deklamacije so bile sploh jako dobre, posebno je še ugajal »venec narodnih pesmij«. A glavna naloga tega večera je bil igrokaz »Logarjeva Anica«. To je dolga igra brez posebnega dejanja, pač pa polna raznih mičnih prizorov in ima dokaj težke uloge. Glavne uloge nima »Logarjeva Anica«, kar bi kazalo ime te igre, ampak Zajčkova Tončka, ki je mojstersko predstavljala malomestno dekle, navzeto nekoliko demokratskih nauk, prevzetno in trigantno vseskozi. Anica nima prilike toliko razvijati svoj značaj, vendar je točno zavzemala situacijo raznih slučajev. Dekliški zbor in matere meščanke so pridno pomagale igri do zmage. Ako še omenimo, da je bila dvorana polna poslušalcev, ki so hvaležno priznavali trude in vspehe vrlih delavk, smo glavne stvari tega zabavnega večera omenili. — e —

(Vabilo.) Uradni sluge usojajo si na dné 2. februarja t. l. v prostorih »Narodnega doma« na korist društveni blagajni vršeci se plesni venček uradnih slug najuljudneje vabiti. Sodeluje godba c. in kr. pehotnega polka Leopold II. kralj Belgijcev št. 27. — Blagovoli naj se priti v navadni toaleti. — Vstop za gospode 50 kr., za dame 30 kr., družinske vstopnice 1 gl. — Začetek ob 1/2 8. uri. — Milosrdna darila za dobrodelni namen vsprejemajo se z največjo hvaležnostjo zvečer pri blagajni, kakor tudi pri udih J. Teršeliču, bankin sluga, M. Pillerju (kranjska hranilnica) in M. Mezegu (mestna hranilnica). — Vstopnice dobivajo se v sledečih tobačnih prodajalnicah: Mestni trg (glavna tobačna trafikaj), Pred školjo, Stari trg, St. Jakobski trg, Kongresni trg in Šelenburgove ulice.

Telefonična in brzojavna poročila.

Maribor, 31. januv. V nemški kazini se je vnel prepir mej civilisti in častniki. Jeden udeležnikov je ranjen.

Praga, 31. januarija. Resolucija, ki so jo sklenili nemški dijaki na shodu v Lito-mericah, slove: Premestitev obeh nemških šol v Pragi na nemško ozemlje na Češkem bodi jedna glavnih zahtev, ki naj jih stavijo merodajni faktorji, pred vsem nemški poslanci, vendar pa naj dijaki tako dolgo vztrajajo na šolah v Pragi, dokler se ta želja ne uresniči, pod pogojem, da se jim zagotove vse akademične pravice. — Obisk predavanj mora prenehati, ako se do ponedeljka opoldne ne razveljavi znana policijska naredba.

Praga, 31. januarija. Rektor nemškega vseučilišča naznanja, da so v bodoče prepovedane vse drugo narodnost izzivajoče pesni in vsi govori, shodi in obhodi so pa dovoljeni le na posebno prošnjo od slučaja do slučaja. Na sklepe nemških dijakov v Lito-mericah se vlada ne bode ozirala, marveč zahteva, da se vsi dijaki udeležujejo predavanj. Oni pa, ki bi ne pohajali k predavanjem ter k temu silili tudi druge, izgube pravice akademikov.

Praga, 31. januarija. Današnjih predavanj v tukajšnjih višjih šolah se je udeležilo prav malo dijakov. Rektor tehnike je z nova opominjal dijake, naj se zavedajo svojih dolžnostij.

Praga, 31. januarija. Zatrjuje se, da po sklepu sedanjega zasedanja dež. zbora vlada odzove sedanjega namestnika in pride na njegovo mesto fml. Fux pl. Eschenegg. To je pa samo vroča želja nemških kričavcev in je toraj ta vest popolno izmišljena.

Brno, 31. jan. Včeraj so se v Rudolfovi ulici sprli češki in nemški dijaki baje vsled tega, ker so češki dijaki napadli svoje nemške tovariše, ki so nosili dijaške znake. Policija je nemirneže razgnala, toda pozneje so se pa zopet zbrali, vendar ni prišlo do večjega boja. Policija je aretovala 11 dijakov, katere je pa po zaslišanju izpustila iz zapora.

Petrograd, 31. jan. Ruska vlada je znova naznanila sultanu, da vstraja pri prvotnem sklepu glede kandidature princa Jurija, in da bode v slučaju, ako bi se sultan nadalje ustavljal tej kandidaturi, storila primerne korake, da ga prisili v privolitev.

Svila za plesne obleke po 45 kr.

do gld. 14-65 meter — istotako črna, bela in barvena Hennebergova svila od 45 kr. do gld. 14-65 meter — iz najbolj modernih tkanin, barv in vzorcev.

Na zasebnike poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. — Dvojni pismeni porto v Švico. 54 1 4

Tovarne za svilo G. Henneberg
(e. in kr. dvorni založnik), Curih.

Umrli so:

27. januarija. Helena Jevnikar, delavca žena, 67 let, Krakovske ulice 22, jetika.
28. januarija. Ana Volč, lampista žena, 42 let, Pred konjušnico 2, izprijenje črev.
30. januarija. Mihael Šraj, užitinski paznik, 40 let, Radeckega cesta 22, tuberkuloza.

Tržne cene v Ljubljani

dné 29. januarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	12 80	Špeh povojen, kgr.	70
Reč,	9	Surovo maslo,	89
Ječmen,	7	Jajce, jedno	2
Oves,	6 80	Mleko, liter	10
Ajda,	9	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 50	Telečje	80
Koruz,	6 50	Svinjsko	64
Krompir,	2 80	Kostrunovo	40
Leča, hktl.	10	Piščanec	40
Grah,	12	Golob	17
Fizol,	10	Seno, 100 kgr.	2 14
Maslo, kgr.	90	Slama, 100	1 78
Mast,	72	Drva trda, 4 kub. m.	7
Špeh svež,	64	" mehka, 4 "	5

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

29 9 zvečer	749.8	0.0	brezv.	jasno	
30 7 zjutraj	747.0	-4.1	sl. svzh.	megla	0.0
2. popol.	745.7	6.4	sr. svzh.	jasno	
30 9. zvečer	743.1	4.2	sr. jug	skoro oblč.	
31 7. zjutraj	738.2	4.0	p. m. zah.	skoro oblč.	0.0
2. popol.	733.4	6.6	p. m. zah.	oblačno	

Srednja temperatura sobote 1.4°, za 3.3° nad normalom.
Srednja temperatura nedelje 2.2°, za 4.0° nad normalom.

Eksekutivne dražbe.

Antona Primca iz Dobropolj nepr. posestvo (5000 gl.), terjatev 16 gld. 30 kr., dné 4. februvarija in 4. marca v Ilir. Bistrici.

Jožefe Pleskovič iz Šeginke posestvo (3890 gld.) dné 9. februvarija in 9. marca v Mokronogu.

Antona Zagorjana iz Ljubljane premičnine (3490 gld. 43 kr. in 473 gld. in 38 kr.), terjatev 600 gld., dné 7. febr. in 21. febr. v Ljubljani.

78 1-1

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je vsegamogočni Bog poklical k sebi našo preljubo ženo, oziroma mater, gospo

Terezijo Peterlin,

dné 30. januarija t. l. ob 1/3. uri popoldne po dolgotrajni in mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v 55. letu njene starosti. Pogreb bode v torek 1. februvarija ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Šutna, št. 42, na pokopališče na Žaljah.

Nepozabna rajnica bodi priporočena v blag spomin in pobožno molitev.

V Kamniku, 30. januarija 1898.

Alojzij Peterlin, zlatar, soprog. — Alojzij, Anton, Franc, Terezija, Ivanka, otroci.

Brez posebnega oznanila.

Kuharica

Želi vstopiti v službo na deželi h kaki gospodi ali tudi v kako župnišče.

Ponudbe naj se pošljejo pod šifro M. R., poste restante v Ljubljani. 75 1-1

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Srečke za princ Evgenov spomenik.

Predzadnji teden.

883 10

Glavni dobitnik

75.000 kron.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dné 31. januarija.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 50 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 15 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 75 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 35 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 30 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	930 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	363 " 80 "
London vista	120 " 05 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 75 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	45 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 68 "

Dné 29. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189 " 25 "
4% zadolžnice Rudolfove zelez. po 200 kron	99 " 85 "
Tisinske srečke 4%, 100 gld.	140 " 25 "
Dunavske vravnjavne srečke 5%	130 " 30 "
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 70 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 60 "
Prijoritne obveznice državne železnice	224 " 75 "
" " južne železnice 3%	184 " 20 "
" " južne železnice 5%	128 " — "
" " dolenskih železnice 4%	39 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 " 25 "
Salmove srečke, 40 gld.	79 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	163 " 40 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3435 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	424 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " 75 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	109 " 20 "
Montanska družba avstr. plan.	147 " 25 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177 " 75 "
Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

S 1. januarijem 1898 se je pričelo novo letoletno naročevanje!

„MERCUR“ Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obilicij.

XXXVI. leto. Brezplačni privrček „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega za-
znamek vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštami nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunsj. I., Wollzelle 10.

2 gld. 60 letoletna naročnina.